

БӨЛІМ: БАЛАБАҚША

Балабақшада дәстүрден тыс сурет салу тәсілдерімен жұмыс жасау

ЖАРИЯЛАНДЫ
23.12.2024СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/173500/>

Насырова Альбина Болатқызы

Лауазымы: тәрбиеші

Ақмола облысы, Целиноград ауданы

‘Жұлдыз» балабақшасы

Кіріспе: Сурет салу — балалардың шығармашылық қабілеттерін дамытудағы маңызды құралдардың бірі. Балабақшада сурет салу арқылы баланың эстетикалық сезімін, ой-өрісін, қиялын және шығармашылық дағдыларын дамытуға болады. Дәстүрлі сурет салу тәсілдері, мысалы, акварель, гуашь немесе қарындаш қолдану, балаға белгілі бір дағдыларды үйретеді, бірақ дәстүрден тыс тәсілдер шығармашылық шекараларды кеңейтіп, баланың қызығушылығын арттырады. Бұл мақалада балабақшада қолданылатын дәстүрден тыс сурет салу әдістері мен олардың балалардың дамуына әсері талқыланады.

Дәстүрден тыс сурет салу әдістерінің маңызы

Дәстүрден тыс сурет салу әдістері балаларға таныс емес материалдар мен құралдарды қолдануға мүмкіндік береді. Бұл тәсілдер баланың шығармашылық ойлау қабілетін дамытуға, қиялын ынталандыруға және өздігінен шешім қабылдау дағдыларын қалыптастыруға ықпал етеді. Дәстүрлі әдістерден айырмашылығы, дәстүрден тыс тәсілдер балаға табиғи материалдармен, әртүрлі текстуралармен жұмыс істеуге және өз шығармашылығында жаңа нәрселерді қолдануға мүмкіндік береді.

Балабақшада дәстүрден тыс сурет салу әдістері балалардың назарын ғана емес, сонымен қатар олардың барлық сезім мүшелерін оятады. Мысалы, әртүрлі материалдармен жұмыс істегенде балалардың қолы мен көздері бір-бірімен үйлесімді жұмыс істей бастайды, бұл олардың моторикасын дамытады. Сонымен қатар, бұл әдістер балаларды қатал ережелерден босатып, шығармашылық еркіндікті сезінуге мүмкіндік береді.

Дәстүрден тыс сурет салу әдістерінің түрлері

1. Ауада сурет салу

Бұл әдіс арқылы балалар түрлі кеңістікте, ауада қимыл жасау арқылы сурет салады. Мысалы, түрлі түсті сабын немесе бояуды ауада шашу, балаға тек қолдың ғана емес, бүкіл дененің қозғалысын пайдалануға мүмкіндік береді. Бұл әдіс балаға жаңа тәжірибе сыйлайды және оның қиялын дамытады.

2. Табиғи материалдармен сурет салу

Табиғи материалдармен жұмыс істегенде балаға табиғаттан табылған заттарды (жапырақтар, саз балшық, тастар, ағаш бұтақтары) пайдаланып сурет салуға мүмкіндік беріледі. Мұндай материалдармен жұмыс баланың табиғатпен байланысын нығайтады, сондай-ақ оның шығармашылық ойлауын арттырады. Мысалы, жапырақтарды түрлі түстермен бояп, оларды қағаз бетіне жапсырып, табиғаттың бір бөлігін қайта жасауы мүмкін.

3. Сенсорлық сурет салу

Сенсорлық әдіс балалардың әртүрлі текстуралармен, түстермен және материалдармен жұмыс істеуін қамтиды. Балалар құм, саз, мақта, түйіршіктер сияқты заттарды қолдана отырып сурет салуды үйренеді. Бұл әдіс баланың сезімталдық және тактильді қабылдау қабілеттерін дамытады. Сенсорлық тәжірибе балаларға суретті тек көру арқылы ғана емес, сонымен қатар қолмен сезіну арқылы да түсінуге мүмкіндік береді.

4. Бояумен шашу

Бұл әдіс балаларға бояу арқылы түрлі түстерді араластыруға және бақылауға мүмкіндік береді. Балалар бояуларды немесе түрлі сұйық заттарды қағаз бетіне шашып, кездейсоқ суреттер жасайды. Бұл тәсіл баланың еркіндігін, шығармашылығын және эксперименттік ойлау қабілетін дамытады.

5. Коллаж жасау

Коллаж әдісінде балалар түрлі журналдардан немесе газет парақтарынан суреттер мен мәтіндерді қиып алып, оларды бір қағаз бетінде жинақтайды. Бұл әдіс баланың талғамын қалыптастыруға, композициялық дағдыларды дамытуға және кеңістік сезімін қалыптастыруға ықпал етеді.

6. Суға салынатын бояулар мен желімдер

Бұл әдіс баланың суға қатысты ой-өрісін дамытуға көмектеседі. Балалар суға бояуды жағып, әртүрлі құралдармен немесе өз қолдарымен желімнің үстіне түсіріп, түрлі суреттер жасауға тырысады. Бұл тәсіл баланың визуалды түсініктерін кеңейтеді.

Дәстүрден тыс сурет салудың балалардың дамуындағы рөлі

1. Шығармашылық дағдыларын дамыту

Дәстүрден тыс сурет салу әдістері баланың қиялын және шығармашылық қабілеттерін дамытуға ықпал етеді. Әртүрлі тәсілдерді қолдану арқылы бала өзін шығармашылық тұлға ретінде қалыптастырады.

2. Моториканы дамыту

Бұл әдістер балалардың ұсақ моторикасын дамытады. Қолмен жұмыс жасау, бояу жағу немесе басқа да әрекеттер баланың қолының ұсақ бұлшықеттерін дамытады.

3. Танымдық қабілеттерді дамыту

Балалар жаңа материалдармен жұмыс істеу арқылы танымдық қабілеттерін дамытуға мүмкіндік алады. Олар түрлі текстураларды, түстерді және формадағы өзгешеліктерді байқауға үйренеді.

4. Сезімталдықты дамыту

Сенсорлық сурет салу тәсілдері баланың сезімдерін дамытуға көмектеседі. Әр түрлі материалдармен жұмыс істегенде бала сезім мүшелерін (көз, қол, жанасу) толықтай пайдаланады, бұл оның сезімталдығын арттырады.

Қорытынды

Балабақшада дәстүрден тыс сурет салу әдістері балалардың шығармашылық қабілеттерін дамыту үшін маңызды құрал болып табылады. Бұл әдістер балаға жаңа тәжірибелер мен мүмкіндіктер ұсынады, оның қиялын кеңейтіп, өз ойларын еркін білдіруге жағдай жасайды. Дәстүрден тыс әдістер балаларға тек сурет салуды ғана емес, сонымен қатар табиғатпен, өз сезімдерімен, әлеммен байланыс орнатуға мүмкіндік береді. Сондықтан балабақшада осы әдістерді пайдалану баланың жан-жақты дамуына ықпал етеді.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. **Тобагабылова И. А., Казалиева А. Д. БЕЙНЕЛЕУ ӨНЕРІНІҢ ДӘСТҮРЛІ ЕМЕС ӘДІСТЕРІ АРҚЫЛЫ МЕКТЕПKE ДЕЙІНГІ БАЛЛАР ШЫҒАРМАШЫЛЫҒЫН ДАМУТУ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ 2020. - С. 137.**
2. **Құсаинов А.Қ. «Баланың дамуы» Алматы. Рауан, 2000.**
3. **2. Ж.Қ. Дүйсенова, Қ.Н. Нығметова «Балалар психологиясы» Алматы, 2012.**